

Václav Bláha

Typologie a vývoj zámecké architektury v Čechách v létech 1620-1690

Posudek

Diplomní práce Václava Bláhy byla zaměřena k aktuální problematice, vhodnost jejího zpracování byla několikrát konstatována v recentní literatuře. Po úvodu s přehledem literatury k tématu a náznaku určitého sociálního horizontu sledované produkce a funkčně reprezentativních nároků objednavatelů, je připojena vlastní typologické studie o rozsahu 37 stran. Jako argumentační základna k tomuto textu je připojen katalog zahrnující celkem 76 staveb sledovaného období na 110 textových stranách. Katalog je uspořádán abecedně, stejně tak i rozsáhlá obrazová příloha, v níž právem většinu položek představují půdorysy s celkovým počtem 173 příloh.

Typologická studie sleduje jak dispoziční vzorce celkových typů staveb, tak charakteristická témata kompozice fasád a jejich frekvenci ve sledované době, celkové rozvrhy interiérových dispozic a typologii základních složek prostorové skladby (komunikace, schodiště, sály, kaple, apartamenty atd.).

Sledovaný materiál rozvrhl kandidát do tří etap (1620-1648, 1648-1668, 1668-1690), jejichž rozhraní jsou logicky zvolena. V těchto etapách je jednak rozdílná četnost tvorby a rovněž určitá (byť nikoli radikálně) odlišná preference stavebních typů.

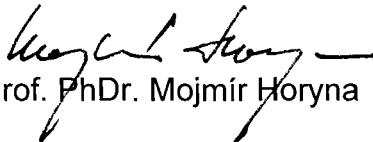
Ve zpracování jednotlivých typologických položek je – domnívám se – několik nepřesností. Na str. 28 je konstatováno, že „...od počátku sledovaného období je rozeznatelná snaha o centrální umístění sálu...“. Tato tendence není zdaleka jednoznačná. Architektura kolem 1600 v řadě velkých rezidencí umísťuje velké sály do nároží (kupř. zámek v Eggenbergu, arcibiskupská rezidence v Salzburgu, v Praze měl být trabantský sál Valdštejnského sálu v nároží, před rozhodnutím o přístavbě křídla s bytem hraběte Maxe, pozdním příkladem asymetrické situace velkého sálu je i tak reprezentativní stavba jako zámek v Roudnici, ale ještě i původní řešení hlavního sálu v Toskánském paláci). Zároveň se vskutku prosazuje tendence k centrálnímu umístění sálu, nejdříve a snad nejmarkantněji v nerealizovaném projektu Giovanni Pieronniho snad pro zámek v Čeřově. Domnívám se, že pro proměny situace velkého sálu je důležitá proměna řešení komunikačních vztahů v zámecké stavbě. Domnívám se, rovněž, že v této souvislosti měla být podrobněji provedena typologie schodiště a jeho proměna od vertikální komunikace v součást reprezentačních prostorů rezidence v návaznosti na vypracovaný ceremoniál.

Celkově však lze konstatovat, že kandidát provedl velký kus práce, formuloval řadu poznatků. Poněkud suchý, technicistní styl podání a sklon ke statistickým závěrům možná poněkud oslabuje dojem a sdělnost práce. Právě proto, druhé téma uvedené v názvu, totiž „vývoj“ není nijak podrobněji propracováno, i když k jeho uchopení snesl autor řadu jednotlivých a zajímavých poznatků. Otázka vývoje je jistě krajně problematičtá a koncept lineárního vývoje je právem odmítán jako schematismus, zakrývající rozmanitost a komplexnost historického dění. Nicméně právě tato proměnlivost a složitost její podmíněnosti by při tomto typu práce měla být rovněž artikulována. Tomto ohledu je předložená práce dokonalou definicí materiálu, avšak historické závěry na tomto základě nebyly formulovány.

V katalogu jsou stavby a jejich historie přehledně a přesně charakterizovány na základě velkého objemu regionální, průzkumové i syntetické literatury, včetně nejposlednějších prací. Popisy a stručné analýzy jsou provedeny naprosto perfektně. Lze tedy konstatovat, že kandidát vykonal nepochybně rozsáhlou práci a formuloval zpracováním tématu přispěl k prohloubení poznání zvolené tematiky. Proto i přes uvedené výhrady, které lze i chápat jako náměty k dalšímu zpracování a prohloubení před případným publikováním, tuto práci

doporučuji k obhajobě.

Praha, 10. září 2008

Prof. PhDr. Mojmir Horyna